

PETROZSÉNY és VIDÉKE

TÁRSADALMI, KÖZGAZDASÁGI és VEGYES TARTALMU HETILAP. — MEGJELNIK MINDEN VASÁRNAP REGGEL.

A lap előfizetési ára:

Egy negyedévre . . . 2 kor.
Fél évre . . . 4

Egészévre . . . 8 kor.
Egyes szám ára . . . 20 fil.

A lap szellemi részét illető közlemények a „Petrozsény és Vidéke” szerkesztőségéhez; az előfizetések pedig a kiadóhivatalhoz küldendők. Hirdetések, valamint nyilvtéri közlemények mérsékelt áron számíttatnak.

A törekvés.

Mi lehet nemesebb, elismerésre méltóbb törekvés, mint Petrozsényt nagygyá s a kultura lehető legmagasabb polezára emelni.

Egy évtizeden át látjuk Andreics János bányatanácsost Petrozsény érdekében lankadatlanul fáradni. A mi nekünk, polgároknak, csak legszebb álmunkban jelenik meg, arról ő már kész tervet készített s megindította az agitációt az illetékes helyeken.

Mindnyáján emlékezhetünk, hogy másfél évvel ezelőtt felhívta az ipartestületet, hogy az iparosok hatályosabb kiképzése érdekében készített tervezetere adjon véleményt s kezdeményezze, egy, a kor kívánalmainak megfelelő ipartanonez iskola létesítését. Felhívása azonban, mint az eredmény mutatja a pusztában kiáltó szava volt. De törekvésének ez szárnyát nem szegte, most már a kereskedő ifjuság kiképzését is munkába vette. Készen vannak a tervek egy iparos tanonez iskola felállításával kapcsolatban egy felsőbb kereskedelmi iskola felállítására is. Önálló tanítókkal külön épületben, mely a kisdudóv telkének a Malea patak mellé eső frontjára épülne. Ezzel szembe a túlsó szegleten épülne a község háza; egyik szárnyát képezné a járásbírósi épület, a másikat a szolgabírói hivatal, mert a vármegye már régóta elhatározta, hogy minden szolgabírói székhelyen megfelelő hivatali helyiségeket fog építeni; — a négyszöget bezárólag épülne az adóhivatal. Akkor a most pusztá telek, az épülő gymnasium impozáns palotájával egybehangzó épület csoporttal Petrozsénynek legdiszesebb helyévé változik.

Hogy kine menjünk a határról, megemlítjük, hogy a Dr. Rosenberg háza előtt elterülő piacon tavasszal egy diszes, fedett vásárcsarnok épül. Nagyon természetes, hogy annyi becses létesítmény, a zsilvölgyében létező nagy iparvállalatok milliokra menő befektetéseinek biztosítása és nyugott tovább fejlődhetése, valamint a határ biztosítása érdekében Petrozsény nem maradhat katonaság nélkül, az ezek elhelyezésére megkívántató épülettervek is készen vannak s a szurduki útmentén, Livazény községben levő nagy kincstári réten, mely Trommerné telke mellett folyó patak balpartján terül el, fog elhelyeztetni. Ide telepítik a mintegy százfőre tervezett határrendőrség személyzetének és tisztikarának épületeit s itt lesz a katonaság és rendőrség gyakorló tere is.

A pénzügyminiszter már e tavaszon intézkedett, hogy a gymnasium épületének elkészültével, a megürülendő helyiségekben, a jövő iskolai évvel a köszénbányászat részére kért altiszti iskola megnyitassék.

Az elősorolt intézmények mind égető szükségét képeznek a zsilvölgy részére, s hogy ezek itt Petrozsényben és környékén létesüljenek azt Petrozsény előhaladt fejlődése, kulturális intézményeinek nagyszáma természetesen megköveteli.

Azonban ily nagyszabású intézmények létesítéséhez az egész társadalom vállvetett közreműködése kívántatik.

Nem csak elismeréssel és köszönettel, de nagy hálával is tartozik Petrozsény közönsége s az egész Zsilvölgy Andreics János bányatanácsosnak a kezdeményezésért és lankodatlan agitá-

ciójáért, de ezt csak az által mutathatjuk ki, ha egyen-egyen és összességében mindenki megteszi a maga kötelességét, közreműködve s fáradságot nem ismervé törekedni a nagy érdek elérésére.

Itt az alkalom, hogy Petrozsény kiemelkedjék falusias jellegéből. Az elősorolt intézmények személyzete ugyan is sok lakást fog igénybe venni; ma még alig található néhány 3—4 szobás uri lakás. A beépíthető telkeket jövőre gazdaságosabban kell igénybe venni. Fölszíni házak építése már nem fizeti ki magát. A Kossuth Lajos utcában levő néhány viskó lerombolásával diszes egy és két emeletes házakat lehet és kell építeni.

Ne hogy úgy járjunk mint a csendőrhadnagyi lakással, hogy megfelelő nem találván Petrozsényben Hátszagra költöztették. Fölsőleges volna magyaráznunk, hogy iparosainknak, kereskedőinknek s a háztulajdonosoknak mily kiszámíthatatlan hasznára fog válni az elősorolt intézmények létesítése.

Ezekkel kapcsolatban sok más ügy megoldása is napi rendre fog kerülni p. o. a Malea patak medrének szabályozása s abban egy vagy két víztartó medencének létesítése, hogy esetleges tűz alkalmával elegendő vizünk legyen; a Malea pataktól a posta épületig terjedő útvonal kiegyenesítése; a patakon egy vashíd létesítése oly formán, hogy a két oldala gyalogjáróul legyen berendezve, tekintve a nagy forgalmat s az óvodás és iskolás gyermekek naponta többszöri átvonulását; a Szurdukba vezető ország út szabályozása és kiszélesítése, a templom utcának a házfalakig leendő kiszélesítése stb. stb.

„Petrozsény és Vidéke” tárczája.

Az első kirándulás.

Irta: Ráth Gyula.

„Nem csak kenyérrel él az ember, hanem minden igével, mely Isten szájából jő.” — Ezek a szent írás szavai.

A szentírás szavait oda módosítottuk, hogy nem csak munkával él az ember, hanem szorakozással is, mely földi uraink jószágától jön. Ebből azt akarom kihozni, hogy az altiszti olvasókör tagjai olyan határozatot hoztak, a mely szerint évenként legalább egy tanulmányuti kirándulást rendeznek, a mely ismereteik gyarapítására és egy-egy görbe nap rögönzésére lesz hivatva szolgálni. A hozott határozatot végrehajtani azonban csak úgy lehet, ha ahhoz felsőbb helyről érkező támogatás szegődik. És e támogatás nem maradt el, mert előjáróink megmutatták, hogy a mint előjáróink tudnak lenni a munkában, úgy előjáróink ohajtanak lenni egyéni érdekeinkben is.

Derek bányagazgatóságunknak köszönhetjük azt, hogy ugy anyagi, mint erkölcsi támogatásával célunk utját egyengetve lehetővé tette számunkra az első ilyen kirándulást, a melynek feladatául tűztük ki a V.-Hunyadi vár, vasgyár, és gyálári vasbányák megtekintését, a mi mult évben a pünkösdi ünnepek alatt tényleg meg is történt.

Es most engedjék meg, hogy megközelítőleg leírni próbáljam első kirándulásunk történetét:

Pünkösöd első ünnepén reggel egybe gyűltünk a pályaudvaron, honnan a 6 órás vonattal és a »Ballag

már a vén diák» akkordjaival indultunk el és az állomásfőnökség jóvoltából kapott külön vasuti kocsiiban fogyasztottuk el szalonából, kalácsból, gyümölcsből, itókából és rossz vicekből álló reggelinket.

A gyomrok bedurántása után szivarra és hazafias dalokra gyujtottunk rá s ezek zengése alatt éreztük át, hogy mi voltaképpen valamennyien egyek vagyunk.

Testvéri szeretettel a szívből, és kiürült boros üvegekkel a táskában — érkeztünk meg Piskire. A vonat azonban idő előtt állott meg, s mi kitekintve az ablakon, vonatunk által egy elgázolt férfiú össze ronsolt testét láttuk magunk előtt.

— Nincs szerencsénk! — mondta egyikünk.

— És nem is lesz! duplázott rá egy babonásabb hitű collega.

Hanem azért csak átszáltunk V.-hunyadi felé.

A hangulat már elég kedélyes volt, a mikor egy cigánybanda szállt be hozzánk.

— Nagyszerű! — morajlott végig a tömegben.

— Huzz rá cigány! — rivalt rá egy kikapós voltáról ismert collegánk.

Azonban a primás a fejét rázta.

— Nem lehet; pihennünk kell, mert Hunyadon egyfolytában két napig kell „nyisizitelnünk.”

— Honnan jönnek? — kérdém a primást.

— Déváról; táviratilag hívtak — felelte büszkén a füstös. — Valami urak jönnek ma Hunyadra, azoknak kell mazsikálnunk.

E szavakra a mi kompániánk összenézett.

Az ördögbe is; ezt a bandát nekünk hozatták! Ma lesz dinom-dánom. Egy némelyik már előre meg nézte, hogy van-e elég apró pénze. A nagyobb rész

azonban képzeletben már maga elé festette azt a meghatóan szép képet, a mely élénk táruland a hunyadi állomáson, a hol több mint bizonyos, hogy a Rákóczy induló lelkes hangjai mellett diszmagyarban fogadnak ottani tisztelt collegáink.

Azonban előre ittunk a medve bőrére. Mert miként a mesebeli vadásznak sem volt tudomása a medvének váratlan érkezteről, úgy véletlenül hunyadi collegáink sem bírtak tudomással érkezésünkről, minek következtében az ébren álmódott diszes fogadtatás helyett mindössze egy elzúllott hordár és egy lakás nélküli kintornás várta a vonat érkezését.

S most elkezdődött a diszfelvonulás Hunyad utcáin, mely alatt utunkban egy más után nyíltak az ablakok s kereteikben kíváncsi női fejek bukkantak elő. Mert hát érthető szennázóit rögönöztünk nem annyira megjelenésünk, mint inkább czéltalan ide-oda való bolyongásunkkal, a mennyiben egyikünk sem járt még annak előtte Hunyadon.

De miként az aczéla a mágnes vonzerővel bir, azonképen egy láthatatlan erő vonzza az ilyen kirándulókat a vendéglő felé.

Ennek tulajdonítható, hogy egyszerre csak a Strausz vendéglőbe találtuk magunkat. Déli idő lévén épen kapóra jött a gyorsan előállított és futólépésben felszolgált ebéd, a melynek elköltésével egyenesen a hunyadi vár megtekintésére indultunk el.

Nem ohajtom esetelni a hunyadi várnak szépségét is felülmúló érdekességét, mert hiszen arra az én tollam ugyis gyenge lenne s mindössze csak azt említem fel, hogy távozóban a vár kapujában mindannyian szemében egy-egy köny csillogott; az emlékezés, és hasaszeretet drága gyöngye. Az ottan szer-

Örvendenék, ha a csatornázással kapcsolatban, a hozzáértők mindezeket lapunkban megbeszélnek s ily fontos létesítmények napirenden tartását nem hagynák kizárólag a mi gyenge vállainkon.

Csak előre!

A géppel való köszénfejtés.

Az emberi tudomány mindenütt, a hol csak lehet, gépeket alkalmaz. Alkalmaz pedig azért, hogy a munkásemberen segítsen, megkönnyítse a munkát, s hogy gépek segítségével nagyobb eredményeket érjen el. Mint minden dolognak, úgy a gépeknek az iparban való használatánál meg van a maga előnye és hátránya. Előnye, hogy a nagyban termelést elősegíti, könnyebbséget hoz a munkásnak; hátránya, hogy sok munkást tesz feleslegessé. A gépeket a termelés minden ágában felhasználták. Felhasználták azokat a köszénfejtésben is.

E téren Angolország volt az első. Már 30 évvel ezelőtti köszénfejtő gépeket használtak. Igaz kezdetben igen kezdetlegesek voltak azok, de később tökéletesbültek, úgy, hogy most a fejtőgépeknek igen sok válfaja van. Így pl. van ütve működő, vágva dolgozó, láncos, rudazatos stb. réselőgép. Az angol bányászokat a szükség hajtotta arra, hogy réselőgépekkel dolgozzanak. Ennek oka az volt, hogy nagy volt a szénszükséglet s kevés volt a munkás. A kézimunkaerőt gépekkel igyekeztek pótolni.

Amerika szintén meghonosította a gépekkel való fejtést, sőt mi több, Amerikában sokkal nagyobb mértékben használják azokat, mint Angolországban, mivel Amerikában a kézimunka drágább és sokkal nagyobb a szénszükséglet, mint Angolországban.

A réselőgépeknek meg van a maga előnye, de meg van a maga hátránya is. Előnyét, hasznát elsoroltuk, elmondjuk hátrányát is. Hátránya, hogy csak bizonyos vastagságú és kellően előkészített helyeken használhatók a réselőgépek, továbbá hamar betömődnek porral, homokkal,

mi megakasztja a munkát, azután megkívánja a vajatól, hogy ne csak bányász, de gépkezelő is legyen. Végül a munkások sok helyen nehézséget gördítenek a gépek ellen, mint versenytársak ellen.

Egy igen üdvös tanulságot, mégis levonhatunk a réselőgépek alkalmazásából; azt t. i. hogy bármennyire tökéletesítsék is a gépeket, az emberi értelmi erőt sohasem fogják tudni fölöslegessé tenni. Munkásra mindig lesz szükség, ha mindjárt korlátozottabb arányban is. A fölöslegessé vált kézi erő az ipar ismét más szakán, más terén érvényesülhet, mint azt Angolország és Amerika példája mutatja, a hol gépeket kellett kieszelni, mert kevés volt a bányász, szénre pedig szükség volt.

KÜLÖNFÉLÉK.

— **Uj anyakönyvvezető.** A belügyminiszter 99.625 a lapúnyi anyakönyvvezetői állásra, Klein Jakab felmentésével, Pitsch István odaváló jegyzőt nevezte ki.

— **Athelyezés.** Wilt György kir. segéd tanfelügyelőt a mint értesülünk a miniszter Kecskeimetre helyezte át.

— **Uj felügyelőbizottság.** Petrozsény nagyközség képviselőtestületének tanügyi bizottsága a következőleg alakította meg a petrozsenyi iparos-tanoneziskola felügyelőbizottságát. Elnök: Schreiner József, jegyző: Vigh Nándor, gondnok: Váradi Vilmos, rendes tagok: első bíró, első jegyző, Figuli Antal, Héjas József, Henrich Viktor, Kántner János, Klein Henrik, Piek Samu, Ullmann Lipót. — Ezt a nagy hiányt pótló intézetet most már egész új alapokra fektetnek. A bizottság tagjai minden tanítási órán megjelennek s nagy figyelemmel kísérik nemcsak az előadásokat, hanem különösen azt, hogy a tanoneztartók járatják-e pontosan tanulóikat iskolába. Azokkal szemben kik ebbeli kötelességeiknek eleget nem tesznek, már az első alkalommal is megfognak tétetni a legszigorúbb megtorló lépések. Az eddigi tanerők megbízatása lejárván, ezen állásokra is megtörténik a napokban a választás. A nagy állásra, az új helyettesen kívül, az eddig alkalmazásban volt négy tanerő is reflektál, tehát öt.

— **Az idei első fillérestélyt** november hó 1-én este fél 8 óratól kezdődőleg, mint eddig úgy most is a Wagner-féle szálloda nagyertermében rendezi az a nemes gondolkodású egyesület a petrozsenyi polgári olvasókör, mely intézmény évek óta ezen élvezetes es-

télyek jövedelméből karácsony táján sok szegény árva szeméből esalta már ki a hála könnyeit az által, hogy meleg ruhával látta el őket. A részletes műsort még nem kaptuk ugyan meg, de egyes részletekből ítélve előre is eláruljuk, hogy egy igen érdekes estélynek nézünk eléje.

— **Esküvő.** Boka János a Maderszpach féle iszkronyi fűrésztelep iskolájának tanítója f. hó 25-én v. zeli oltár elé Csupea Lukreczia iszkronyi g. kath. felekezeti tanítónő kisasszonyt.

— **Havazás.** Folyó hó 20-án reggel nagy meglepetésünkre arra ébredtünk fel, hogy a Zsilvölgyet körülvevő kisebb hegyek is egészen az aljig hóval vannak borítva. A kinek csak volt, téli bundát öltött; a kinek még nincs, ne essék kétségbe mert a mámiék kellemes ösze még nem mutatta be magát.

— **Felakasztotta magát** Lupényben október 21-én a reggeli órákban Glugács Vaszil bányamunkás. Gyógyíthatatlan betegsége keserítette el annyira, hogy életét, ily módon dobta el magától.

— **Nem volt veszett** az az eb, mely Fazakasné A. B. Iszkronyban megharapta. Az állatorvos, habár határozottan megtudta állapítani, hogy a befogott gyanús állaton a veszettségnek semmi jele sem észlelhető, óvatosság szempontjából, a mi nagyon helyes, 14 napra megfigyelés szempontjából, a kutya zár alá helyezte.

— **Bérmentesítés nélküli postai küldemények.** A kereskedelemügyi m. kir. minister 58.246/VII-1903 számú rendelete, a bérmentesítés nélkül, vagy elégtelen bérmentesítéssel postára adott levélpostai küldemények portóösszegeinek lerovására kiadott portójegyek tárgyában. A rendszeres értékezelés érdekében és hogy a közönség a levélpostai küldemények után a kézbesítés alkalmával fizetendő postadíjak (portó összegek) iránt mindenkor kellőleg tájékozva legyen, elhatároztam, hogy a kir. posta (és távirat) hivatalok, a bérmentesítés nélkül, vagy elégtelen bérmentesítéssel postára adott levélpostai küldemények (levelek, levelezőlapok, nyomtatványok, keresztíktésű küldemények, aruminták és üzleti papírok) után beszédendő portóösszegeket, folyó évi november hó 1-től kezdve portójegyekben rojtlak le, illetve a portóösszegeknek megfelelő értékű portójegyeket ragaszszanak föl magára, a bérmentesítetlen, vagy elégtelenül bérmentesített levélpostai küldeményre. E célból 1, 2, 5, 6, 10, 12, 20, 50 fillér és 1 korona értékű portójegyeket bocsátottam ki. Ezek a portójegyek tipografiai nyomásban vízjegygyel ellátott vékony, fehérpapíron és enyvezett hátsórésszel fűzőld színű képnymással és fekete színű értékszámokkal 26 milliméter széles és 22 milliméter magas csipkézett szélű alakban vannak kiállítva. A vízjegy rajza a papírosivekben egymásba fonódó kö-

zett kellemes és fájdalmas benyomások hatása alatt mindegyikünk átérezte a mulandóság halhatatlanságát s azért ezen órán való visszaemlékezés céljából megörökíteni ohajtottuk ezen jelenetet. Valamennyien a hidra álltunk, míg egy derék collegánk, ki elég figyelmes volt magával hozni örökkévalósággal kecsgetető masináját; alkalmas helyet keresett gépének felállítására. Az utolsó perczen egy elegáns idegen uriember, csinos hölgygel karján, a Zrinyiek öklére emlékeztető igyekezettel tört utat magának köztünk. S mert szentül megvoltunk győződve, hogy ezen idegen legalább is sarja valamely dicső őstünknek: utat nyitottunk neki s így az elkészült fényképen az öt megillető első sorban örökített meg.

Csak később sült ki, hogy ez egy dévai cigány volt a feleségével...

Az ilyként megörökített csoport most a vasgyár felé vette útját, hol minden tanulságos dologt tüzetesen megtekintettünk s ennek engedelmeért hálás köszönetünket fejeztük ki a vasgyár vendégszerető igazgató-ságának s a közeli kápolnába vonulva, áhitattal adóztunk a magyarok Istenének is.

Ezenközben este lett s a vasgyári vendéglő tágas udvari helyiségébe vonultunk, pénzünket kezelő collegánk vezetésével. A vacsora csakugyan hamarosan előtért, de bocsánat, — mert miként a hunyadi vár szépségének leírására gyenge volt tollam; azonképpen ezen vacsora izletességét sem bírja kellő képpen esotelni. A feltálat gulyás a legvérmesebb reményeket is kielégítette különösen azoknál, a kik nyersen szeretik a krumplit és a husról bebizonyosdni látják, hogy mellette a földmives legdurvább szegesesizmájának talpa is elbujhatik szegyenében. A teljes meglepetést fokozta még azon körülmény, hogy a bor és savanyúvíz egyenlő vignethás palaczkokban állott elő rébuszként, a melyet azonban a palaczkoknak végig kostolásával csakhamar megfejtettünk...

Magát a kiszolgálást említvén, az olyan példás

volt, a minőhöz hasonlóan ez ideig még sehol sem volt részünk.

A fizető pincérnek figyelme még arra is kiterjedt, hogy jól ülünk-e a széken s nincs-e komoly lezuhanásunk veszélyétől tartania. Ezt bizonyította ugyanis azon igyekezete, melylyel mindegyikünk előtt az asztalterítő szélét magasra emelve, tetőtől talpig végig mustrált...

Csak az asztal körüljárta után magyarázta meg, hogy ő voltaképpen egy pár elveszett „eszezeigot” keres.

A bizalomnak illetén megnyilvánulása mellett nagyon természetes is, hogy éjjeli szállásul részünkre egy tágas, de teljesen üres termet jelöltek ki, a melyet azonban elfogadni nem voltunk hajlandók, mert nem akartuk, hogy esetleg, az istállóban — legalább is szalmán — fekvő barmoknak okot adjunk a büszkélkedésre.

Ergő egy harmadik vendéglő után néztünk.

Itt vakbuzgósággal húzott a cigány — egy külön teremben. A mi asztalunk mellett egy polezon azonban hevert egy gazdátlan hegedű s hogy némileg pótolva a zene hiányt: fülünkbe keseregje az általunk oláhosan „Vájgyehunyad”-nak keresztelt városban szerzett tapasztalatokat; kezébe vette azt egy, — a mi hangversenyünkről is jól ismert kedélyes collegánk. De mielőtt a száraz fa megszólalhatott volna, kikapta azt kezéből egy szemfüles cigány, azon megokolással, hogy az nem „olyan” kézbe való.

E kijelentésre természetesen meg volt a harag s s most már csak megtorlást kellett gondoskodjunk, a mi nem is maradt el, mert a pénzünket kezelő collega fényes elégtételt szerzett nekünk.

Összebezártunk ugyanis, hogy a sértés miatt egyikünk sem ad semmit a cigánynak. S a mikor a moré csakugyan tányérozni kezdett a mi asztalunknál is, és azt egyetlen fillér haszonélvezet nélkül körüljárva, pénzkezelő collegánkhoz érkezett, az a legkomolyabb arcot öltve, elővette levéltárcáját s abból

egy csomó husz koronás bankjegyet kiszedve, oda tartotta a primás orra elé, szigorúan dörögve rá a füstörsre:

— Látod cigány?! Ez a pénz mind neked volt szánya.

Az urak fejenként husz koronát adtak át nekem, hogy zavartalanul mulathassanak. De egyik embered megsértett minket, s azért most nem kapsz semmit!

Hatalmas Isten! minő kavarodás támadt a teremben.

— Devla Mare, de Kujava! — ordított fel a primás és szikrázó szemekkel kereste bűnös kontrását. Ezt már akkor javában öklözték a banda tagjai az elrontott üzlet miatt. Végre is az elégtételt szerző társunk szíve megosott a vérző orru kontráson s felhatalmazta, hogy egy „spriezer” rendeljen magának.

Öt percz múlva 10 spriezernek árát kellett leszurkolnia, mert annyian voltak a bandában...

Két óra volt már éjfél után, a mikor pihenőre gondolva, kibérelt lakásunk, a Strausz szálloda felé kullogtunk.

Ugyanazon — a hangversenyekről is ismert — társunknak az uton hirtelen panaszkodó kedve támadt, s éktelen orditozással vádolta az egész világot, a poklot jelölve ki börtönül. Csakhogy szemfüles rendőrök ottan is vannak ám s kettő csakhanar a helyszínen termelt, hogy az éjjeli lázangónak sürgősségi indítványát jogérvényesen vissza utasítsák. Ezt majdnem vesztünkre tették, mert ingó talajon haladó társunk most még erősebb hangfejtéssel egyenesen nekik kívánt végpusztulást. Épen a legkritikusabb perczen támadt jó ötlete egyik virágos kedvű pajtásnak, ki rögtön közölte is azt ilyen formán.

— Egére Vájgyehunyadnak két becsületes embere van s ez — a két rendőr!

E szavaknak jó hatásuk volt. Begaratozott collegánk nyomban elhallgatott; a két rendőr pedig előzékenyen támogatta szállásunk helyére.

Gyertyát sem gyújtottunk ott; csak igyekeztünk gyorsan az ágyba. Így történt meg, hogy az utcán za-

roket ábrázol, azok közepén a magyar korona képével. A portójegyek 23 milliméter széles és 19 $\frac{1}{2}$ milliméter magas képe egy vonallal határolt fekvő hossznegyszöveget ábrázol, közepén tojásdad vonal által határolt fehér mezővel. A négyszög és a tojásdad alakú mezők közötti részt magyaros jellegű ékítményes és szalagdiszítmények töltik ki, melyekből a kép felső részén a «Magyar kir. posta» alsó részén pedig a «Fillér» szavak fehér alapon a kép zöld színében tűnnek elő. A tojásdad alakú mezőbe az értékszámok testes arab számjegyekkel fekete színben vannak belenyomva. A portójegyeket postai küldemények bérmentesítésére felhasználni nem lehet, és azok kizárólag a postai belkezelésben, a beszedett levélportóösszegek lerovására és elszámolására szolgálnak. — Ezeket tehát a közönség részére elárusítani, vagy a közönségtől fizetés képen, postai díjak lerovására, vagy becsérelésre elfogadni a posta (és távirda) hivatalnak szigorúan tilos. Folyó évi november hó 1-től kezdve, a közönség csakis azon portóösszegek beszedésére tekintve a posta (és távirda) hivatalokat illetve a kézbesítő levélhordókat följogosítottaknak, a melyek bérmentesítetlen, vagy elégtelenül bérmentesített fentebb említett levélpostai küldeményekre fölrágaszott megfelelő portójeggyel vannak kiróva: az ily jegyek nélkül követelt portó megfizetését pedig tagadja meg és a levél borítékát (a küldemény burkolatát, keresztszalagját) külőbe bérmentesítetlen levélben bármely posta és távirdaigazgatóságához. Budapest, 1903. szept. 25-én A miniszter megbízásából

Nádor s. k. pt. főig.

— **A szerencse árjában.** A szerencse hullámzása hasonlít a patak áldáshozó folyásához, mely ellátja a partmentét a létfontartáshoz szükséges életnedvvel. A szerencse folyása is szerencsét hoz azoknak, akik a szerencse partján várják az áldáshozó vagyont. Csak ki kell vetnünk hálónkat és idővel beleakad a szerencse hullámai között a létfontartáshoz szükséges kincs melyre mindnyájan vágyakozunk. Az osztálysorsjáték minden egyes húzása ilyen hullámzást mutat, mert bármely húzásnál sok és igen nagy nyereseményt juttat a játék folyása a szerencsés nyerőknek. Csak kitarással kell várakoznunk, míg a szerencsét a hálónkkal kiemelhetjük s akkor éppen oly örömmel élvezhetjük a nagy nyereseményeket, mint azok a szerencsés játékosok, akik rövid 6 hónap alatt a 600.000 koronás nagy jutalmat, a 100.000, 90.000, 60.000, 50.000, 30.000 és több nagy nyereseményt nyertek Török A. és Társa bankházában, Budapest, Teréz-körút 46/b. szám alatt A sorsjegyvásárló közönség bizalommal vásárolhatja a sorsjegyeket e szerencsés bankházban.

Deák Ferenc emlékezete.

(Felolv. Vigh N. ig. tan. a petrozs. áll. isk. 17-iki ünnepén.)

Elmult ezer esztendeje annak, hogy a mi dicső őseink megszerezték ezt a szép országot, édes hazánkat. S tudjátok-e mi volt az a titkos hatalom, láthatatlan erő, mely megerősítette dicső őseinket, hogy ezt a vért szerzett, végen védett drága hont a hosszú századok vérzivatarai, nehéz küzdelmei közt megtarthatták számunkra ugy, hogy az ezer esztendő alatt sem szűnt meg egyetlen pereze bár — Magyarország lenni?

Nem más, minthogy a magyarnemzet nagyjait, jeleseit mindig megcsinálta, emléket tiszteltetben tartotta, nemes tulajdonait, honfiai erejüket drága örökség gyanánt őrizte, ápolta s így adta át örökül az utódoknak.

Ezen nemes tulajdonok honfiai erejének a lángoló hazaszeretet, harci vitézség, halál megvető bátorság, a balsorsban való szívós kitartás, életerő, államalkotó és államfentartó képesség, a koronás királyhoz való törhetetlen hűség, vallás és törvény tisztelet.

Ma is egy nemzet ugy hatalmas, egy ország boldog, virágzó csak ugy lehet, ha annak fiai nagyjainak, jeleseinak emléket tiszteltetben tartja és azok példáját követni törekszik.

E czélból gyűltünk egybe ma, hogy születése 100 évfordulóján feljuttuk emléket hazánk egy kiváló jeles fiának Deák Ferencnek kit már kortársai „a haza bölse” ezimmet tüntettek ki; tisztelték meg.

Neki igen sokat köszönhet hazánk, nemzetünk. Ugyanis a magyar nemzet hosszú századokon át ugyiszlva Európa katonája volt állig fegyverben védte hazája szabadságát, függetlenségét, s e közben védbátyája volt a nyugoti országoknak, s míg azok élvezve a békét, a tudomány és művészet, ipar és kereskedelem terén óriási előhaladást tettek, addig a magyar nemzet tőlük messze hátra maradt e téren, elannyira, hogy még saját zengzeng anyanyelvét is elhanyagolta művelni.

A mult század elején 1830 től kezdődőleg akadtak egyes jeles honfiak, kik a magyar nemzeti kultúra érdekében mozgalmat indítottak meg s felemelték szavukat, követelték a nemzet jogait, melyektől a hatalom megfosztotta.

Ezen jelesein sorában ott látjuk Deák Ferencet is, ki mint országgyűlési képviselő különösen az 1839-40-ki országgyűlésen tünt fel mint a nemzet igaz, valódi oltomazója, kiről Széchenyi István így nyilatkozott akkor „Félre minden irigységgel, hazámfiak, adjuk neki az elsőséget.” Mikor hosszú nehéz esztendői küzdelmei után 1848 ban az akkori király kinevezte az első magyar felelős minisztériumot, Deák Ferenczre bízta az igazságügy vezetését.

Édes gyermekeim! Március 15-én szoktunk megemlékezni arról a dicsőséges, aztán gyászhaborult két esztendőről, melynek szabadságharc a neve. Onnan tudjátok, hogy a békességesen kivitt szabadságtól bennünket meg akartak fosztani fegyverrel és mi is fegyvert ragadtunk annak védelmére.

Ugyanis nem a szivarok lopattak ki, hanem a felöltők lettek eleserelve . . .

Még mindig ezen neveltünk, a mikor a vonat a gyalári állomásra érkezett. — De itt kinyílt a szemünk. A tiszt és altiszt kör ott várt az állomáson és érkezésünket hatalmasan megéljenizte. Aztán nyomban elkezdődött a kalauzolás, és miután a gépeket bemutatták; villamos felvonon és villam vonatomb érdekes alaguton át a vasbányához értünk, melynek belsejét különösen bányászati kollégáink szemlélték látható érdeklődéssel.

Mindent szépen megtekintve, gyalári kartársaink egy csárdába vezettek, a hol körültekintő figyelemmel el volt készítve minden. A bejáratnál egy nagyszerűen működő fonográf hangjai mellett vonultunk a terembe, a hol megkezdődött a diszebednek is beillő fényes villás reggeli, a melyen a derék gyalári kartársak az áldozatkész tiszt karral élükön olyannyira kitétek magukért, hogy az ezen kiránduláson résztvettek közül azt elfeledni egyikünk sem fogja soha.

A virágos felkészöntőnek egész halmaza hangzott el s ha az ott egymásra diktált kívánságainkat Isten meghallgatta, ugy igazán sosem halunk meg.

Erőnek erejével tartoztatnak még s tiszteletünkre egy majális is el volt rendezve már, de nekünk menünk kellett s már csak arra jutott időnk, hogy az ilyként elmaradt majális színhelyén ki igyuk a boros poharat. Vidám koeztingatás közepete ismét az örökévalóság masinája előtt állottunk fel, s aztán újra az állomás felé vonultunk, és örömtelt őszinte köszönetet rebege, egy kellemes nap emlékével és dörgő éljen-zéstől követte, a „szerencse fel!” hangjai mellett indultunk haza felé.

Ez a haza felé való utazás comikumban szintén elég gazdag volt.

A piskii állomáson a vonatba szállva széles jókedvünk miatt egy kocsiba nem férünk el, minek következtében többen más fülkék után néztek. Így az idősebb tisztelt kartársunk harmadmagával szintén egy másik kocsiba igyekezett, a melyben mindössze egy

Deák Ferenc, aki mindig a törvény erejében, a király esküjében az igazság békességes győzelmében bízott, mikor már lemondott is miniszterségéről, elment még a császár seregével ránk tört ellenség táborába, hogy alkura késztesse a vezért.

Az azt kívánta, hogy a nemzet alku nélkül adja meg magát, s hódoljon a császár akaratának.

Akkor Deák Ferenc, ki mindig a törvény sánczain, mindig a béke olajfa ágát hordotta fegyverül: elvonult családi fészkebe a véres harcok elől, s ott várta a tisztító tűz végét, ott őrzötte az alkotmány, az igazság, a törvény szent kővét.

Mikor a diadalmas fegyvert kezünkbe idegen hatalom segítségével kicsavarták, ugy bántak velünk, mint meghódított néppel.

Német hatalmat, német rendet, német gondolkozást erőszakoltak reánk.

A haza bölse, a holl Deák Ferencet nevezni szokás, tudta, hogy fel kell nekünk támadnunk halottainkból. Hitte, hogy akik bennünket idegen segítséggel elnyomtak, maguk is megszorulnak még és kénytelenek lesznek belátni, hogy a magyar nemzet lekötött erejét fel kell szabadítani.

Hitében nem esatlakozott, mert midőn 1866-ban a poroszok legyőzték Ausztriát belátta az uralkodó, hogy a magyarnemzettel ki kell békülni.

Az egyezkedésnek a kibékülésnek vezérlő lelke Deák Ferenc volt ki mindenek előtt az 1878-ki törvények elismerését kívánta. A kibékülés megtörténvén a magyar törvények helyreállítottak. Felelős magyar kormány veszi át ismét hazánk ügyeinek törvényes vezetését s 1867-ben nagy lelkesedéssel megkoronázta a nemzet dicsőségesen uralkodó apostoli királyunkat, I-ső Ferencz Józsefet és nejét Erzsébet királyasszonyunkat.

Ezután a magyarnemzet élvezve a béke áldásait, megmutatta, hogy van érzéke, van képessége a tudományok, művészetek, ipar és kereskedelem iránt, mert ma már ezek tekintetében is tud versenyezni Európa bármelyik nemzetével.

Örizzük hát mindig szent ereklyeként édes hazánk nagyjainak, jeleseinak emlékezetét, s tanuljuk meg tőlük miként kell szeretni a hazát t. i. hogy legyen az ugy szívünkhez fonyva, hogy vele sirjunk, vele örüljünk! A hazával érezni, érte tenni, benne reményleni ezekben áll a hazaszeretet!

Fel tehát, tegyünk szent fogadást, hogy szívünket adjuk át hazánknak, dolgozunk, s ha kell meg is tudunk halni érte, hogy ily hazánk évezredeken át legyen boldog, legyen dicső!

Felelős szerkesztő: Nagy Miklós.

Kiadótulajdonos: Figuli Antal.

Jongott társunk ott sem találta helyét s minduntalan, elfoglalt ágyakból ránczigálta ki az aludni kívánó társakat, míg nem magát az ágy alatt találta reggel. Bizony eme éjjeli nyugalmunk meglehetősen rövid volt, de a gyalári vasbányák megtekintése végett reggel 5 óra-kor ismét indulnunk kellett.

Ruhánkat össze vissza cserélgetve, lázasan magunkra kapkodtuk és eszeveszett igyekezettel rohanunk el.

Már ott ültünk a gyalári különvonat kocsiában, a mikor közülünk még mindig hiányzott három.

Ők is megérkeztek némi késés után, utközben az alábbi jelenet rögtönzésével:

Elöl haladt egyik, utána nyomban a másik kettő; s míg az első gyakran húzogatta elő szilviummal telt palackját, hogy jót hörgítsen belőle, addig a hátulso kettő vágyakozó tekintettel leste a palackot, melyet végre is hátulról óvatosan kihuzva a felöltő zsebéből, magukhoz kapartották s miután kiitták tartalmát, érhethetetlen módon alig néhány másodperc alatt vízzel töltötték meg s gyorsan vissza csempészték előbbi helyére.

Az elől haladó már hozzánk ért, a mikor ismét kihuzva az üvegett jót húzott annak tartalmából, de a következő pillanatban ugy oda teremtette a vasuti koezi kerekéhez, hogy menten szét loecsaant. — Mintha csak ez jelezte volna az indulást, azonnal mozgásba jött a vonat s az azon már fennülő palackos vitéz társait szivarral kínálta meg. Ám alig kezdte meg a szivarok osztását, dühösen ugrott fel egy jól bízalt collega:

— Hát te vagy az a jó madár, a ki a zsebemből szivarjaimat lopta ki?

— Kikérem magamnak! védekezett az előbbi, de hasztalan, mert a kővér társ fenyegető mozdulatokkal közelgett feléje. Már-már hajba kaptak volna, a mikor egy jelenlevő éber szemei felismerték a helyzetet; a melyet aztán hangos hahotával honoráltak.

jól táplált román pap ült, ki álmára lévőn feltékeny, hogy elriassza a belépőket, eselhez folyamodott:

— Hová utaznak az urak? — kérdé tettetett jóakarattal.

— Petrozsénybe! — volt a válasz.

— Jaj kérem, ez a vonat Hunyadra megy, magyarázta a román pap, ki nem tudta, hogy mi épen onnan jövünk. Ez volt a vesztes.

A szitkok egész zaja repült fejéhez, míg a nagy lármára figyelmessé lett állomási személyzet oda érkezett és meghallgatva a tényállást, kitétte a kocsiból a román pap szűrét, ki a leszállás alkalmával nagyot köszönt a hátra hagyott haragos utasoknak.

Ennél még érdekesebb volt az a kép, melyet egy másik koezi belseje nyújtott. Itt részint végig nyujtóz-kodva, részint fejükön behorpasztott kalapokkal bóbiskolva szundikált egy másik gárda.

Két láb a kállya tetején, míg tulajdonosuknak feje a padon pihent. Mellette egy fűgkefe és egy virginia szivar. Tovább egy másik alvó erősen fogai közé szorítva tartott egy czeruzát, melyet kbaszivarjával cserélt el valaki s egy harmadiknak cipő-zsinor lógott a nyakán, mely egy üres boros üveghez lett erősítve pajkoskodó kezek által. És így tovább. Hanem azért valamennyien szerencsésen érkeztünk haza.

Ez volt első kirándulásunk története, a melyen hogy mennyire jól éreztük magunkat, arról némi fogalmat nyujthat azon körülmény, hogy legidősebb pályatársunk 6-szor késést le a petrozsényi vonatról s utánunk csak harmadnapra érkezett haza.

Ternészetesen valamennyien ujult erővel és fokozott kedvvel fogtunk ismét munkához, melylyel kiérdemelni óhajtuk több ilyen kirándulásnak alkalmadását, nevezetesen, hogy minden évben örülhessünk egy ilyennek s ennek következtében minden évben szép emlékekkel és hasznos tanulságokkal telten ujult erővel és fokozott kedvvel lássunk munkánkhoz, a mely a föld gyomrában van s a melynél első esakánytűtünk előtt kalapot emelünk . . . Jó szerencsét!

Diófacsemeték.

Az ó-sebeshelyi r. kath. lelkési hivatal területén 800 drb. igen szép diófa csemete van 2. 3. 4. és 5 évesek eladásra szánva a 60, 80 fillér és 1 korona.

Megrendelhetők a róm. kath. lelkési hivatalnál Ó-Sebeshelyen.

Tejesarnok a főtéren.

Van szerencsém értesíteni a nagyérdemű közönséget, hogy november hó 1-től kezdve a főtéren a **Guld József** utcára nyíló házában egy tejesarnokot fogok nyitni.

Midőn szives pártolást kérek, egyben becses tudomására hozom, hogy a nap minden szakában üzletemben friss tej, vaj és mindennemű kitűnő minőségű turoféle kapható.

Petrozsény, 1903. október hó 24-én.

Tisztelettel

Fodor Teréz.

KÖNYVKÖTÉSZETEMET

az igényeknek megfelelően akként rendestem be, hogy minden esen szakmába vágó megbízatást a legpontosabban, legjutányosabban és a legmészszebb menő kívánalmaknak megfelelően teljesíteni képes vagyok. A legegyszerűbb- és legdiszesebb könyvkötészeti munkákat, szalagfelirat, aranyozásokat s e nemű diszmunkákat teljesítem s a n. é. közönség pártolását tisztelettel kérem:

FIGULI ANTAL.

Hitelt nyujtok

1—2—3 évre (kamat nélkül): városok, községek, megyék, vízszabályozó társulatok, mérnöki hivatalok, szövetkezetek, nagyobb uradalmak s más hitelképes testületeknek.

A hitelnyújtás szőlővesszőre és borra nem vonatkozik.

Kiváló szerencse Töröknél!

Felülmulhatlanul

kedvez főarudánknak a szerencse. Rövid idő alatt 12 millió korona nyereségnél többet fizettünk nagyrabecsült vevőinknek; csak a legutóbbi 5 hónapban a **3 legnagyobb nyeresényt és pedig:**

a **605.000** koronás nagy jutalmat az 57080. számú sorsjegyre,
a **100.000** „ főnyeresényt a 74366. „ „
a **90.000** „ „ a 109780. „ „

és ezeken kívül még egyéb sok nagy nyeresényt.

Ájáljuk ennél fogva, hogy a világ legesélydúsabb osztálysorsjátékában vegyen részt. — A most következő magy. kir. szabadalmazott 13. osztálysorsjátékban újból

110.000 sorsjegyre 55.000 pénznyeresemény jut és összesen egy hatalmas összeget,

14 millió 459.000 koronát sorsolnak ki rövid 5 hónap alatt.

A legnagyobb nyeresemény a legszerencsésebb esetben 1.000.000 korona.

Továbbá 1 jutalom **600.000**, 1 nyeresemény **400.000**, 1 à **200.000**, 2 à **100.000**, 1 à **90.000**, 2 à **80.000**, 1 à **70.000**, 2 à **60.000**, 1 à **50.000**, 1 à **40.000**, 5 à **30.000**, 3 à **25.000**, 8 à **20.000**, 8 à **15.000**, 36 à **10.000** korona és még sok egyéb; összesen **55.000** nyeresemény és jutalom **14.459.000** korona összegben.

Az I. osztályu sorsjegyek tervszerű árai:

$\frac{1}{8}$ eredeti sorsjegy frt — 75 v. kor. 1.50; $\frac{1}{4}$ eredeti sorsjegy frt 1.50 v. kor. 3.—

$\frac{1}{2}$ „ „ „ 3.— „ „ 6.—; $\frac{1}{1}$ „ „ „ 6.— „ „ 12.—

A sorsjegyeket utánvétel vagy az összeg előzetes beküldése ellenében küldjük.

Hivatalos tervezet díjtalanul. Megrendeléseket eredeti sorsjegyekre kérünk folyó évi november hó 2-ig bizalommal hozzánk beküldeni.

TÖRÖK A. és T^{SA}

BANKHÁZA BUDAPEST.

Hazánk legnagyobb osztálysorsjáték-üzlete.

Főarudánk osztálysorsjáték-üzletei:

Központ: **Teréz-körút 46/a** I. fiók: **Váci-körút 4/a.**

II. fiók: **Múzeum-körút 11/a.** III. fiók: **Erzsébet-körút 54/a.**

Rendelőlevél levágandó. **TÖRÖK A. és TÁRSA** bankháza Budapest.

Kérek részemre I. oszt. m. kir. szab. osztálysorsjáték eredeti sorsjegyet a hivatalos tervszettel együtt küldeni.

Az összeget korona összegben) utánvételezni kérem
) postautalvánnyal küldöm.
) mellékelem bankjegyekben (bélyegeken.)) A nem tetsző törlendő

Pontos cím:

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (Wien IX.) díjmentesen megvizsgáltatni.

Az első Triesti Cognac párlati intézet (Destillerie.) CAMIS és STOCK BARCOLÁBAN TRIEST MELLETT ajánlja belföldi

GYÓGY-COGNAC-ját

mely francia módszer szerint készült és az általános ausztriai gyógy-szerész egyesület kísérleti állomása ellenőrzése alatt áll.

$\frac{1}{1}$ palack 5 korona $\frac{1}{2}$ palack 2.60.

10 palack megrendelésénél 10% engedmény.

Petrozsényben kapható Klein Mór örökösei fűszerkereskedésében.

Minden vevő jogosítva van az árut (eredeti csomagolásban) az alant említett intézetben (Wien IX.) díjmentesen megvizsgáltatni. 42—52

Ny. Figuli Antal gyorssajtóján Petrozsény.